

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Tab. 1: Častohostice. Typy debitáže a zastoupení surovin. Tab. 1: Častohostice: Types of debitage and raw material.

	surovina	jádro	úštěp	čepel	nástroj	odpad	celkem
rohovec KL I			21	1	1	14	37
rohovec KL II		1					1
plazma	1	7	26	3	1	17	55
kříšť al - křemen	5						5
radiolarit Harskút		1					1
opál - chalcedon			5				5
radiolariový rohovec				1			1
MJR				1			1
křídový spongolit			1				1
neurčeno/přepáleno			2				2
celkem	6	9	55	6	2	31	109

Literatura

- Bláha, J. 1968:** Vývoj osídlení jihozápadní Moravy do doby husitské, II. soupis. Rkp. diplomové práce. Uloženo: Knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Brno.
- Košťurík, P., Kovárník, J., Měřínský, Z., Oliva, M. 1986:** *Pravěk Třebíčska*. Brno.
- Mateiciucová, I. 2002:** Počátky neolitu ve střední Evropě ve světle zkoumání štípané industrie raně zemědělských společností (LnK) na Moravě a Dolním Rakousku: 5700–4900 př. n. l. Rkp. disertační práce. Uloženo: Knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Brno.
- Vildomec, F. 1927:** Praehistorie okresu moravskobudějovického, *Sborník vlastivědných statí okresu Moravskobudějovického*. Moravské Budějovice–Brno.
- Vildomec, F., Vildomec, V. 1951:** Soupis prehistorických nálezů z Moravskobudějovicka. Rkp. Uloženo: MV Třebíč.
- Vokáč, M. 2004:** Suroviny štípané industrie v pravěku jihozápadní Moravy. *Acta Mus. Moraviae, Sci. soc.* LXXXIX, 167–206.

Resumé

Častohostice (Třebíč Dist.). Neolithic-Eneolithic, Mesolithic?, Chipped stone industry cluster, Surface survey.

ČERNÁ HORA (OKR. BLANSKO)

„Selkov“. MMK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Černá Hora leží v kopcovité lesnaté krajině Boskovické brázdy na rozhraní Českomoravské a Dražanské vrchoviny asi 25 km severně od centra Brna. Lokalita „Selkov“ se rozkládá asi 1 km západně od centra obce, po obou stranách silnice, která spojuje Černou Horu a obec Býkovice, na mírném východním svahu nad vodotečí Býkovka.

V závislosti na postupu výkopových prací pro inženýrské sítě bylo koncem léta a v průběhu podzimu prozkoumáno celkem 9 zahloubených sídlištních objektů. Přibližně pět z nich je na základě velmi nevýrazných kera-

mických zlomků možné zařadit do období kultury s moravskou malovanou keramikou. Jednalo se spíše o drobné sídlištní objekty nepravidelných tvarů. Zbývající objekty náležely pravděpodobně mladší až pozdní době bronzové (viz kapitola Doba bronzová) a v jednom případě byl objekt interpretovaný jako novověká jáma na vápno. Výzkum bude na lokalitě pokračovat i v následujícím roce.

Marek Lečbych

Resumé

Černá Hora (Blansko Dist.), „Selkov“. MPW. Settlement, Salvage excavation. A settlement of a culture with MPW was discovered thanks to the salvage archaeological excavation on this site.

HRUŠOVANY U BRNA (OKR. BRNO-VENKOV)

„Zadní díly“. LnK, eneolit (?). Sídliště. Záchraný výzkum.

Záchraný výzkum byl vyvolán výstavbou fotovoltaické elektrárny na jižním okraji intravilánu obce v trati Zadní díly (ZM 1:10 000, list 24-34-24: 486/17 mm od Z/J s.č., 488/25 mm od Z/J s.č.; list 24-34-25: 9/28 mm od Z/J s.č., 12/20 mm od Z/J s.č.), v ploše jinak obklopené průmyslovou zástavbou; prostor byl před výstavbou využíván jako pole. Jednalo se o stavbu nadzemní, z archeologického hlediska byly sledovány pouze jednotlivé vyhloubené rýhy pro kabely pozemního elektrického vedení o šířce 0,4 a hloubce 0,7 až 0,9 m. Jednotlivé archeologické objekty bylo možné odlišit pouze na úrovni šterkového podlaží, jen ve dvou případech byl charakteristický zásyp s mazanicemi rozlišitelný i výše (obj. 503, 506).

Vzhledem ke skutečnosti, že některé rýhy ve střední části stavby úrovně podlaží nedosáhly, případné objekty zde nemohly být zjištěny. Většina nálezů pochází z výhozů u příslušných objektů nebo byla získána při začišťení; vzhledem k tomu, že objekty nejsou dále stavbou narušovány a získaný materiál je pro datování postačující, nebyly výkopy dále rozšiřovány.

Celkem bylo dokumentováno 7 zahloubených objektů, získaný materiál lze zařadit do kultury s lineární keramikou, pouze nálezy z obj. 504 lze zařadit rámcově do eneolitu. Nálezy z neolitu a eneolitu dosud z tohoto prostoru známy nebyly, nejstarší osídlení v přílehlé lokalitě Unkovic „Bahna“ pochází až ze starší doby bronzové. Vzhledem k širokému rozptylu objektů v ploše stavby lze předpokládat, že pravěké sídliště bude zasaženo i při dalších stavebních aktivitách na přílehlých plochách.

David Parma

Resumé

Hrušovany u Brna (Bez. Brno-venkov) „Zadní díly“. LBK, Eneolithikum (?). Siedlung. Rettungsgrabung.

HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Višňovce“. LnK. Sídlíště. Záchraný výzkum.

Od března do července a v listopadu 2008 proběhla 2. etapa výzkumu pod nově budovanou komunikací RK55. Na sídlišti bylo prozkoumáno 2185 objektů (celkem 3635) LnK, MMK, KZP, věteřovské skupiny, velatické kultury, platěnické kultury, z pozdní doby římské a 60 hrobů na pohřebištích KZP, velatické kultury a ze střední doby hradištní. Lokalita leží na jižním svahu mírného návrší východně od Hulína, ohraničeného na severu říčkou Rusavou a na jihu potokem Žabínkem. Lokalitu s nadmořskou výškou 193–198 m lze identifikovat v mapě ZM 1:10 000, list 25–31–08, v souřadnicích Z s.č.: 105 mm : 245 mm, 203 mm : 172 mm, 196 mm : 220 mm.

Výzkum navázal na předešlou sezonu. Kromě několika desítek sídlištních jam byly zkoumány půdorysy nadzemních staveb. Jedná se o klasické dlouhé domy s pěti řadami sloupových jamek o velikosti 6–7 m × 17–42 m (obr. 7; struktura č. 43, 47) a o téměř čtvercové chaty s rozměry 5,3–5,9 m × 5 m (obr. 7; struktura č. 40) s orientací SSV–JJZ. Ze zásypu objektů pochází velké množství keramiky, ŠI, BI, zmotěrek a mazanice. Sídlíště datujeme do stupňů Ib–III podle Ticheho periodizace.

Marek Kalábek, Pavlína Kalábková, Jaroslav Peška

Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž) „Višňovce“. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

CHARVÁTY (OKR. OLOMOUC)

„Nad zahradou“. Neolit (Lnk). Sídlíště. Záchraný výzkum.

Při stavebních pracích na rozšíření silnice II/435 byly zjištěny dva archeologické sídlištní objekty, které byly prozkoumány ve dnech 13. a 14. 5. 2008. Lokalita se nachází na levé straně silnice Olomouc–Tovačov, jihozápadně nad osadou Čertoryje (součást obce Charváty),

v místě rozšíření silnice. Trať „Nad zahradou“ je situována na svahu, který klesá východním směrem od kóty „U kříže“ až k okraji pravobřežní terasy řeky Moravy. Identifikace lokality na mapě ZM ČR 1 : 10 000, list 24–24–04: Z : 402–J : 43; Z : 403–J : 42. Vzdálenosti jsou uvedeny v milimetrech od západní (Z) a jižní (J) sekční čáry.

Objekt 1 byl zkoumán zčásti, jeho zásyp tvoří tmavě černá prachová hlína se zlomky mazanice a keramiky. Výkop objektu má orientaci sever–jih, oválný půdorys, řez mísovitý, stěny pravidelné, přímé, dno mírně konvexní a nerovné. Maximální rozměry výkopu objektu 1 jsou: délka 1,20 m, šířka 0,82 m, hloubka 0,54 m. Objekt 1 lze předběžně datovat do období neolitu (patrně kultura s lineární keramikou).

Objekt 2 byl zkoumán zčásti, jeho zásyp tvoří tmavě černožlutá prachová hlína s kousky mazanice. Výkop objektu má orientaci východ–západ, obdélný půdorys, řez vanovitý, stěny pravidelné, přímé, dno mírně konkávní a nerovné. Maximální rozměry výkopu objektu 2 jsou: délka 1,70 m, šířka 1,25 m, hloubka 0,28 m. Bohužel pro absenci keramických zlomků lze objekt 2 datovat pouze rámcově do období pravěku.

Jakub Vrána

Resumé

Charváty (Bez. Olomouc). „Nad zahradou“. Neolithikum (LBK?). Siedlung. Rettungsgrabung.

KYJOVICE (OKR. ZNOJMO)

„Sutny“. Neolit. Sídlíště. LnK, MMK. Systematický výzkum.

V roce 2008 pokračoval systematický školní výzkum na známé polykulturní lokalitě Těšetice-Kyjovice v poloze „Sutny“ pod hlavičkou Ústavu archeologie a muzeologie FF MU v Brně (např. Kazdová 2007 s další lit.). Ve zkoumané ploše sektoru B4 (obr. 8) bylo doloženo osídlení II, stupně kultury s lineární keramikou – pokračování dlouhého domu (D 22) kulové konstrukce z vedlejšího sektoru (B3) a dva sídlištní objekty (736, 749), dále dva objekty kultury s moravskou malovanou keramikou (738, 739; fáze Ia), které narušily objekty kultury s lineární keramikou. Ve výplni jam jsou přítomny také intruze keramiky kultur s vypíchanou keramikou, kultury se zvoncovitými poháry a doby halštatské. Prozkoumána byla i jedna zásobní jáma z konce starší doby bronzové (737).

Při odkryvu vrstev a preparaci objektů byly odebírány vzorky pro analýzy (barvivo, fosfáty a magnetická susceptibilita, palynologie, petrografie, absolutní datování C 14 ze vzorků uhlíků atd.). Odebraná hlína z objektů je systematicky proplavována (další podrobnosti in: Kazdová, Šabatová 2008, 27). Kromě praxe studentů archeologie je hlavním cílem výzkumu co nejkompresnější vyhodnocení náleзовých okolností a celku z lokality moderními vědeckými metodami.